

P. OVIDII
 NASSONIS
 DE PONTO.

LIBER I.

ELEGIA I.

Ad Brutum.

Naso Tomitanæ jam non novus incola terræ,
 Hoc tibi de Getico litore mittit opus:
 Si vacat, hospitio peregrinos, Brute, libellos
 Excipè, dumque aliquo, quolibet abde loco.
 Publica non audent inter monumenta venire,
 Ne suis hoc illis clauserit auctor iter.
 Ah quoties dixi, Certè nil turpe docetis
 he; patet castis versibus ille locus.
 Nec tamen accedunt; sed ut adspicis ipse, latere
 Sub Lare privato tutius esse putant.
 Queris, ubi hos possis nullo componere læso?
 Qua steterant Artes, pars vacat illa tibi.
 Quid veniant novitate roges fortasse sub ipsa:
 Accipe, quodcumque est, dummodo non sit amor.
 Invenies, quamvis non sit miserabilis index,
 Non minus hoc illo triste, quod ante dedi.
 Rebus idem, titulo differt, & epistola, cui sit,
 Non occulato nomine, missa, docet.

Nec vos hoc vultis, sed nec prohibere potestis:
 Musaque ad invitos officiosa venit.
 Quidquid id est, adjuuge meis: nihil impedit ortos
 Exsule, servatis legibus, urbe frui.
 Quod metuas non est: Antoni scripta leguntur:
 Doctus & in promptu carmina Brutus habet.
 Nec me nominibus furiosus confero tantis:
 Sæva Deos contra non tamen arma tuli.
 Denique Casareo, quod no desiderat ipse,
 Non caret è nostris ullus honore liber.
 Si dubitas de me, laudes admitte Deorum,
 Et carmen, dempto nomine, sume meum.
 Adjuvat in bello pacatæ ramus olivæ:
 Proderit auctorem pacis habere nihil?
 Cum foret Enææ cervix subjecta parenti,
 Dicitur, ipsa viro flammæ dedisse viam.
 Fert liber Æneaden, & non iter omne patebit?
 At patriæ pater hic, ipsius ille fuit.
 Equis ita est audax, ut limine cogas abire
 Jactantem Pharia tinnula, sinistra manu?
 Ante Deum matrem cornu tibi cem adunco
 Cùm canit, exigua quis stipis era neget?
 Scimus ab imperio fieri, nil tale Dianæ,
 Unde tamen vivat, participator habet.
 Ipsa movent animos superiorum numina nostros,
 Turpe nec est tali credulitate capi.
 En ego, pro sistro, Phrygiique foramine buxi,
 Gentis Juleæ nomina sancta fero.
 Vaticinor, moneoque: locum date sacra ferenti:
 Non mihi, sed magno poscitur ille Deo.
 Nec, quia vel merui, vel sensi principis iram,
 A nobis ipsum nolle putate coli.
 Vidi ego linigeræ numen violasse fatentem
 Isidis, Isiacos ante sedere focos.

Alter, ob huic similem privatus lumine culpam,
Clamabat media se metuisse via.

Talia cœlestes fieri preconia gaudent,

Ut, sua quid valeant numina, teste probent.

Sæpe levant pœnas, ereptaque lumina reddunt,

Cum bene peccati poenituisse vident.

Pœnitet ô, (si quid miserorum creditur ulli)

Pœnitet, & factio torqueor ipse meo.

Cumque sit exsilium, magis est mihi culpa dolori,

Estque pati pœnam, quam meruisse, minus.

Ut mihi Di faveant, quibus est manifestior ipse;

Pœna potest demi, culpa perennis erit.

Mors faciet certè, ne sim cum venerit, exsul:

Ne non peccarim, mors quoque non faciet.

Non igitur mirum est, si mens meâ tabida facta,

De nive manantis more liquescit aqua.

Estur ut occultâ vitata teredine navis;

Equoreos scopulos ut cavat unda salis;

Roditur ut scabrâ positum rubigine ferrum,

Conditus ut tineæ carpitur ore liber:

Sic meâ perpetuos curarum pectora morsus,

Fine quibus nullo conficiantur, habent.

Nec prius hi mentem stimuli, quam vita, relinquunt;

Quique dolet citius, quam dolor ipse, cadet.

Hoc mihi si Superi, quorum sumus omnia, credent;

Forsitan exigua dignus habebor ope.

Inque locum Scythico vacuum mutabor ab arcu;

Plus isto, duri, si precer, oris ero.

ELEGIA II.

Ad Maximum.

Maxime, qui tanti mensuram nominis imples,
Et geminas animi nobilitate genus;
Qui nasci ut posses, quamvis cecidere trecenti,
Non omnes Fabios abstulit una dies;
Forsitan, hæc à quo mittatur epistola, quæras,
Quique loquar tecum, certior esse vellis.
Hei mihi! quid faciam? vereor, ne nomine lecto,
Durus, & adversa cetera mente legas.
Viderit hæc si quis, tibi me scripsisse fateri,
Audebo, & propriis ingemuisse malis.
Viderit; audebo tibi me scripsisse fateri,
Atque modum culpæ notificare meæ.
Qui, cum me dignum pœna graviore fuisse
Confitear, possum vix graviora pati.
Hostibus in mediis interque pericula versor,
Tamquam cum patria pax sit adempta mihi.
Qui, mortis sævo geminent ut vulnere causas,
Omnia vipereo spicula felle linunt.
His eques instructus perterrita mœnia lustrat:
More lupi clausas circumtuntis oves.
At semel intentus nervo levis arcus equino,
Vincula semper habens irresoluta manet.
Tecta rigent fixis veluti vallata sagittis,
Portaque vix firma submovet arma sera.
Adde loci faciem, nec fronde, nec arbore tecti,
Et quod iners hiemi continuatur hiems.
Hic me pugnantem cum frigore, cumque sagittis,
Cumque meo fato, quarta fatigat hiems.
Eine carent lacrymæ; nisi cum stupor obstitit illis,

Et similis morti pectora torpor habet.
 Felicem Nioben, quamvis tot funera vidit,
 Quæ posuit sensum saxea facta mali!
 Vos quoque felices, quarum clamantia fratrem
 Cortice velavit populus ora novo.
 Ille ego sum, lignum qui non admittor in ullum;
 Ille ego sum, frustra qui non lapis esse velim.
 Ipsa Medusa oculis veniat licet obvia nostris,
 Amittet vires ipsa Medusa suas.
 Vivimus, ut numquam sensu careamus amaro;
 Et gravior longa fit mea poena mora.
 Sic inconsumptum Tityi, semperque renascens
 Non perit, ut possit sæpè perire jecur.
 At, puto cum requies, medicinæque publicæ curæ
 Somnus adest, solitis nox venit orba malis.
 Somnia me terrent veros imitantia casus,
 Et vigilant sensus in mea damna mei.
 Aut ego Sarmaticas videor vitare sagittas,
 Aut dare captivas in fera vincula manus.
 Aut ubi decipior melioris imagine somni,
 Adspicio patriæ tecta, relicta meæ.
 Et modo vobiscum, quos sum veneratus, amici,
 Et modo eum chara conjuge multa loquor.
 Sic, ubi percepta est brevis & non vera voluptas,
 Pejor ab admonitu fit status ille boni.
 Sive dies igitur caput hoc miserabile cernit,
 Sive pruinosa noctis aguntur equi:
 Sic mea perpetuis liquescunt pectora curis,
 Ignibus admotis ut nova cera liquet.
 Sæpè precor mortem, mortem quoque deprecor idem,
 Ne mea Sarmaticum contegat ossa solum.
 Cum subit, Augusti quæ sit clementia, credo
 Mollia naufragiis littora posse dari.
 Cum video, quam sint mea fata tenacia; frangor,

Spesque levis magno victa timore cadit.
 Nec tamen ulterius quidquam sperove, precorve,
 Quam male mutato posse carere loco.
 Aut hoc, aut nihil est, pro me tentare modestè
 Gratia quod salvo vestra pudore queat.

ELEGIA III.

Ad Maximum.

UScipe, Romanæ facundia, Maxime, linguæ,
 Difficilis causæ mite patrocinium.
 Est mala, confiteor, sed te, bona fiet, agente:
 Lenia pro misera fac modo verba fuga.
 Nescit enim Cæsar, quamvis Deus omnia norit,
 Ultimus hic qua sit conditione locus.
 Magna tenent illud numen molimina rerum,
 Hæc est cælesti pectore cura minor.
 Nec vacat, in qua sint positi regione Tomitæ
 Quærere, finitimo vix loca nota Getæ:
 Aut quid Sauromatæ faciant, quid Jazyges acres,
 Cultaque Orestæ Taurica terra Deæ.
 Quæque aliæ gentes, ubi frigore constitit Ister,
 Dura meant celeri terga per amnis equo.
 Maxima pars hominum nec te, pulcherrima, curat,
 Roma, nec Ausonii militis arma timet.
 Dant illis animos arcus, plenzque pharetræ,
 Quàmque libet longis cursibus aptus equus:
 Quodque sitim didicere diu tolerare, famemque,
 Quòdque sequens nullas hostis habebit aquas.
 Ira viri mitis non me misisset in istam,
 Si satis hæc illi nota fuisset, humus.
 Nec me, nec quemquam Romanum gaudet ab hoste,
 Meque minus, vitam cui dedit ipse, capi.

Noluit, ut poterat, minimo me perdere nutu.
 Nil opus est ullis in mea fata Getis.
 Sed neque, cur morerer, quidquam mihi comperit
 actum;

Nec minus infestus, quam fuit, esse potest.
 Tunc quoque nil fecit, nisi quod facere ipse coëgi,
 Pœne etiam merito parcior ira meo est.

Di faciant igitur, quorum justissimus ipse est,
 Alma nihil majus Cæsare terra ferat.

Utque diu sub eo sit publica sarcina rerum;

Perque manus hujus tradita gentis eat.
 At tu tam placido, quam nos quoque sensimus illum,
 Judice, pro lacrymis ora resolve meis.

Non petito ut bene sit, sed uti male tutius; utque
 Exsiliium sævo distet ab hoste meum:

Quamque dedere mihi præsentia numina vitam,
 Non adimat stricto squallidus ense Getes.

Denique, si moriar, subeam pacatius arvom,
 Ossa nec à Scythica nostra premantur humo.

Nec malè compositos, ut scilicet exsule dignum est,
 Bistonii cineres ungula pulset equi.

Et ne, si superes aliquis post funera sensus,
 Terreat ut manes Sarmatis umbra meos.

Cæsaris hæc animum poterant audita movere,
 Maxime, movissent si tamen ante tuum.

Vos, precor, Augustas pro me tua molliat aures,
 Auxillio trepidis quæ solet esse reis.

Assuetâque tibi docte dulcedine lingue,
 Equandi superis pectora flecte viri.

Non tibi Theromedon, crudusve rogabitur Atreus;
 Quique suis homines pabula fecit equis:

Sed piger ad pœnas princeps, ad præmia velox,
 Quique dolet, quoties cogitur esse ferox.

Qui vincit semper, victis ut parcere possit;

Clausit & æterna civica bella sera.
 Multa metu pœnæ, pœna qui pauca coërcet,
 Et jacit invita fulmina rara manu.

Ergo tam placidas orator missus ad aures,
 Ut propior patriæ sit fuga nostra, roga.

Ille ego sum, qui te colui; quem festa solebat
 Inter convivas mensa videre tuos.

Ille ego, qui duxit vestros Hymenæon ad ignes,
 Et cecini fausto carmina digna thoro.

Cujus te solitum memini laudare libellos,
 Exceptis domino qui nocuere suo.

Cui tua nonnumquam miranti scripta legebas,
 Ille ego, de vestra cui data nupta domo est.

Hanc probat, & primo dilectam semper ab ævo,
 Est inter comites Martia censa suas.

Inque suis habuit matertera Cæsaris ante:
 Quarum judicio, si qua probata, proba est.

Ipsa sua melior fama, laudantibus istis,
 Claudia divina non eguisset ope.

Nos quoque præteritos sine labe peregrimus annos;
 Proxima pars vitæ transilienda meæ est.

Sed de me ut sileam, conjux mea sarcina vestra est,
 Non potes hanc salva dissimulare fide.

Confugit hæc ad vos, vestrasque amplectitur aras,
 (Jure venit cultos ad sibi quisque Deos.)

Flensque rogat, precibus lenito Cæsaris vestris,
 Busta sui fiant ut propiora viri.

ELEGIA IV.

Ad Rufinum.

Hanc tibi Nasso tuus mittit, Rufine, salutem,
 Qui miser est, ulli si suus esse potest.
 Reddita confusæ nuper solatia menti,

Auxilium nostris, spemque tulere malis.
 Utque Machaoniis Præantius artibus heros,
 Lenito medicam vulnere sensit opem:
 Sic ego mente jacens; & acerbo saucius ictu,
 Admonitu cœpi fortior esse tuo.
 Et jam deficiens, sic ad tua verba revixi,
 Ut solet infuso vena redire mero.
 Nec tamen exhibuit tanta facundia vires,
 Ut mea sint dictis pectora sana tuis.
 Ut multum demas nostræ de gurgite curæ,
 Non minus exhausto, quod superabit, erit.
 Tempore ducetur longo fortasse cicatrix,
 Horrent admotas vulnera cruda manus.
 Non est in medico semper, relevetur ut æger;
 Interdum docta plus valet arte malum.
 Cernis, ut è molli sanguis pulmone remissus,
 Ad Stygias certo limite ducat aquas.
 Adferat ipse licet sacras Epidaurus herbas,
 Sanabit nulla vulnera cordis ope.
 Tollere nodosam nescit medicina podagram,
 Nec formidatis auxiliatur aquis.
 Cura quoque interdum nulla medicabilis arte;
 Aut, si sit, longa est extenuenda moræ.
 Cum benè firmarunt animum præcepta iocantem,
 Sumptaque sunt nobis pectoris arma tui;
 Rursus amor patriæ, ratione valentior omni,
 Quod tua fecerunt scripta, retexit opus.
 Sive pium vis hoc, sive hoc muliebree vocari,
 Confiteor, misero molle cor esse mihi.
 Non dubia est Ithaci prudentia: sed tamen optat
 Fumum de patriis posse videre focis.
 Nescio qua natale solum dulcedine cunctos
 Ducit, & immemores non sinit esse sui.
 Quid melius Roma? Scythico quid frigore pejus?

Huc tamen ex illâ barbarus urbe fugit.
 Cum benè sit clausæ caveâ Pandione natæ,
 Nititur in silvas illa redire suas.
 Assuetos tauri saltus, assueta leones,
 (Nec feritas illos impedit) antra petunt.
 Tu tamen exsillii morsus è pectore nostro
 Fomentis speras cedere posse tuis.
 Effice, vos ipsi ne tam mihi sitis amandi,
 Talibus ut levius sit caruisse malum.
 At, puto, qua fueram genitus, tellure carenti,
 In tamen humano contigit esse loco.
 Orbis in extremi jaceo desertus arenis;
 Fert ubi perpetuas obruta terra nives.
 Non ager hic pomum, non dulces educat uvas,
 Non salices ripa, robora monte virent:
 Nève fretum laudes terra magis, æquora semper
 Ventorum rabie, solibus orba tument.
 Quocumque adspicias, campi cultore carentes,
 Vastaque, quæ nemo vindicet, arva jacent.
 Hostis adest dextra, levaque à parte timendus,
 Vicinoque metu terret utrumque latus,
 Altera Bistonias par est censura sarissas,
 Altera Sarmatica spicula missa manu.
 I nunc, & veterum nobis exempla virorum,
 Qui forti casum mente tulere, refer:
 Et grave magnanimi robur mirare Rutili,
 Non usi reditus conditione dati.
 Smyrna virum tenuit, non Pontus, & hostica tellus,
 Pœnè minus nullo Smyrna petenda loco.
 Non doluit patriâ Cynicus procul esse Sinopeus.
 Legit enim sedes, Attica terra, tuas.
 Arma Neoclides qui Persica contulit armis,
 Argolica primam sensit in urbe fugam.
 Pulsus Aristides patriâ, Lacedæmona fugit:

Inter quas dubium, quæ prior esset, erat.
 Cæde puer facta Patroclus Opunta reliquit;
 Thessaliamque adiit hospes Achillis humum.
 Exsul ab Æmonia Pirenida cessit ad undam,
 Quo duce trabs Colchas sacra curcurit aquas.
 Lique Agenorides Sidonia mœnia Cadmus,
 Poneret ut muros in meliore loco.
 Venit ad Adrastum Tydeus, Calydone fugatus,
 Et Teucrum Veneri grata recepit humus.
 Quid referam veteres Romanæ gentis, apud quos
 Exsulibus tellus ultima Tybur erat?
 Persequar ut cunctos, nulli datus omnibus ævis
 Tam procul à patria est, horridiorve locus.
 Quo magis ignoscat sapientia vestra dolenti,
 Quæ facit ex dictis non ita multa tuis.
 Nec tamen inficior, si possint nostra coire
 Vulnera; præceptis posse coire tuis.
 Sed vereor, nec me frustra sanare labores,
 Nec iuver admota perditus æger ope.
 Nec loquor hæc, quia sit major prudentia nobis,
 Sed sim quam medico notior ipse mihi.
 Ut tamen hoc ita sit, munus tua grande voluntas
 Ad me pervenit, consuluique boni.

ELEGIA V.

Ad Uxorem.

JAM mihi deterior canis aspergitur ætas,
 Jamque meos vultus ruga senilis arat.
 Jam vigor, & quasso languent in corpore vires,
 Nec juveni lusus, qui placuere, juvant.
 Nec me si subito videas, agnoscere possis:
 Ætatis facta est tanta ruina meæ.

Confiteor facere hoc annos: sed & altera caussa est,
 Anxietas animi, continuusque labor.
 Nam mea per longos si quis mala digerat annos,
 (Crede mihi) Pylio Nestore major ero.
 Cernis ut in duris (& quid bove firmius) arvis
 Fortia taurorum corpora frangat opus.
 Quæ nunquam vacuo solita est cessare novali,
 Fructibus assiduis lassa senescit humus.
 Occidet, ad Circi si quis certamina semper,
 Non intermissis cursibus, ibit equus.
 Firma sit illa licet, solvetur in æquore navis,
 Quæ numquam liquidis sicca carebit aquis.
 Me quoque debilitat series immensa laborum,
 Ante meum tempus cogit & esse senem.
 Otia corpus alunt; animus quoque pascitur illis:
 Immodicus contra carpit utrumque labor.
 Adspice, in has partes quod venerit Æsone natus,
 Quam laudem à sera posteritate ferat.
 At labor illius nostro leviorque, minorque,
 Si modo non verum nomina magna premunt.
 Ille est in Pontum Pelia mittente profectus,
 Qui vix Thessaliæ sine timendus erat.
 Cæsaris ira mihi nocuit; quem solis ab ortu,
 Solis ad occasus utraque terra tremit.
 Junctior Æmonia est Ponto, quam Roma sinistro;
 Et brevius, quam nos, ille peregit iter.
 Ille habuit comites primos telluris Achivæ,
 At nostram cuncti deseruere fugam.
 Nos fragili ligno vastum sulcavimus æquor,
 Quæ tulit Æsonidem, firma carina fuit.
 Nec Tiphys mihi rector erat; nec Agenore natus,
 Quas fugerem docuit, quas sequereturque vias.
 Illum tutata est cum Pallade regia Juno:
 Defendère meum numina nulla caput.

Illum furtivæ juvare Cupidinis artes,
 Quas à me vellem non didicisset amor.
 Ille domum rediit: nos his moriemur in arvis,
 Perstiterit læsi si gravis ira Dei.
 Durius est igitur nostrum, fidissima conjux,
 Illo, quod subiit Æsone natus, onus.
 Te quoque, quam juvenem discedens urbe reliqui,
 Credibile est nostris insenuisse malis.
 O! ego, Di faciant, talem te cernere possim,
 Charaque mutatis oscula ferre genis.
 Ampletique meis corpus non pingue lacertis,
 Et, gracile hoc fecit, dicere, cura mei.
 Et narrare meos flenti flens ipse labores,
 Sperato numquam colloquioque frui.
 Thoraque Cæsaribus cum conjuge Cæsare digna,
 Dis veris, memori debita ferre manu.
 Memnonis hanc utinam; lenito Cæsare, mater,
 Quam primum roseo provocet ore diem.

ELEGIA VI.

Ad Maximum.

Ille tuos quondam non ultimus inter amicos,
 Ut sua verba legas, Maxime, Naso rogat:
 In quibus ingenium desiste requirere nostrum,
 Nescius exilii ne videare mei.
 Cernis ut ignavum corrumpant otia corpus?
 Ut capiant vitium, ni moveantur, aquæ?
 Sic mihi, si quis erat ducendi carminis usus,
 Deficit; estque minor factus inerte situ.
 Hæc quoque quæ legitis, (st' quid mihi, Maxime,
 credis,)
 Scribimus invita, vixque movente, manu.

Non libet in tales animum contendere curas,
 Nec venit in duros Musa vocata Getas.
 Ut tamen ipse vides, luctor deducere versum,
 Sed non fit fato mollior ille meo.
 Cum relego, scripsisse pudet, quia plurima cerno
 Me quoque, qui feci, iudice digna lini.
 Nec tamen emendo: labor hic, quam scribere
 major.
 Mensque pati durum sustinet ægra nihil.
 Scilicet incipiam limâ mordaciùs uti,
 Et sub iudicium singula verba vocem?
 Torquet enim fortuna parum, nisi Nilus in He-
 brum
 Conflat? & frondes Alpibus addat Athos?
 Parcendum est animo miserabile vulnus habenti:
 Subducunt oneri colla perusta boves.
 At puto, fructus adest, justissima causa laborum,
 Et sata cum multo sænore reddit ager.
 Tempus ad hoc nobis, repetas licet omnia, nul-
 lum
 Profuit, atque utinam non nocuisset, opus.
 Cur igitur scribam miraris? miror & ipse,
 Et mecum quæro sæpe, quid inde feram.
 An populus verè sanos negat esse poetas?
 Sumque fides hujus maxima vocis ego:
 Qui sterili toties, cum sim deceptus ab arvo,
 Damnosâ persto condere semen humo.
 Scilicet est cupidus studiorum quisque suorum;
 Tempus & adueta ponere in arte juvat.
 Saucius ejurat pugnam gladiator, & idem
 Immemor antiqui vulneris arma capit.
 Nil sibi cum pelagi dicit fore naufragus undis,
 Et ducit remos, quæ modo navit, aquâ.
 Sic ego constanter studium non utile carpo;

Et repeto nollem quas coluisse, Deas.
 Quid potius faciam? non sum qui segnia ducam
 Otia; mors nobis tempus habetur iners.
 Nec juvat in lucem nimio marcescere vino,
 Nec tenet incertas alea blanda manus.
 Cùm dedimus somno, quas corpus postulat, horas,
 Quo ponam vigilans tempora longa modo?
 Moris an oblitus patrii contendere discam
 Sarmaticos arcus, & trahar arte loci?
 Hoc quoque me studium prohibet adsumere vires,
 Mensque magis gracili corpore nostra valet.
 Cùm benè quæsieris, quid agam, magis utile nil
 est

Artibus his quæ nil utilitatis habent.
 Consequor ex illis casûs obliviam nostri:
 Hanc messem satis est si modò reddat ager.
 Gloria vos acuat; vos ut recitata probentur
 Carmina, Piæriis invigilate choris.
 Quod venit ex facili, satis est componere nobis;
 Et nimis intenti causa laboris abest.
 Cur ego sollicitâ poliam mea carmina curâ?
 An verear ne non adprobet illa Getes?
 Forsitan audacter faciam; sed glorior, Istrum
 Ingenio nullum majus habere meo.
 Hoc, ubi vivendum, satis est si consequor arvo,
 Inter inhumanos esse poëta Getas.
 Quò mihi diversum famâ contendere in orbem?
 Quem fortuna dedit, Roma sit ille locus.
 Hoc mea contenta est infelix Musa theatro.
 Sic merui, magni sic voluere Dii.
 Nec reor hinc istuc nostris iter esse libelis,
 Quò Boreas pennâ deficiente venit.
 Dividimur cœlo, quæque est procul urbe Quirini,
 Adspicit hirsutos cominus ursa Getas.

Per tantum terræ, tot aquas, vix credere possum,
 Indicium studii transiluisse mei.
 Finge legi, quodque est mirabile finge placere:
 Auctorem certè res juvat ista nihil.
 Quid tibi, si calidâ positus laudare Syênæ,
 Aut ubi Taprobanen Indica cingit aqua?
 Altiùs ire libet? si te distantia longè
 Plefadum laudent signa, quid inde feres?
 Sed neque pervenio scriptis medicibus istuc,
 Famaque cum domino fugit ab urbe suo.
 Vosque, quibus perii tunc, cùm mea fama sepulta
 est,
 Nunc quoque de nostrâ morte tacere reor.

ELEGIA VII.

Ad Gracinum.

Ecquid ut audisti (te diversa tenebat
 Terra) meos casus, cor tibi triste fuit?
 Dissimules, metuasque licet, Gracine, fateri,
 Si benè te novi, triste fuisse liquet.
 Non cadit in mores feritas inamabilis istos:
 Nec minus à studiis dissidet illa tuis.
 Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura est,
 Pectora mollescunt, asperitasque fugit.
 Nec quisquam meliøre fide complectitur illas,
 Quâ sinit officium, militiæque labor.
 Certè ego cùm primum potui sentire, quid essem,
 (Nam fuit attonito mens mihi nulla diu)
 Hoc quoque fortunæ sensi, quod amicus abesses,
 Qui mihi præsidium grande futurus eras.
 Tecum tunc aberant ægræ solatia mentis,
 Magnaque pars animi, consiliique mei.

At nunc, quod superest, fer opem, precor, eminus
unam,

Adloquioque juva pectora nostra tuo.

Quæ, non mendaci si quidquam credis amico,

Stulta magis dici, quam scelerata, decet.

Nec leve, nec tutum est, peccati quæ sit origo,

Scribere: tractari vulnera nostra timent.

Qualicumque modo mihi sint ea facta, rogare

Desine; non agites, si qua coire velis.

Quiquid id est, ut non facinus, sic culpa vocanda
est:

Omnis an in magnos culpa Deos scelus est?

Spes igitur menti pœnæ, Græcine, levandæ,

Non est ex toto nulla relicta meæ.

Hæc Dea, oûm fugerent sceleratas numina terras,

In Dis invisâ sola remansit humo.

Hæc facit, ut vivat fossor quoque compede vinctus,

Liberaque à ferro crura futura putet.

Hæc facit, ut, videat cûm terras undique nullas,

Naufragus in mediis brachia jactet aquis.

Sæpe aliquem sollers medicorum cura reliquit,

Nec spes huic, venâ deficiente, cadit.

Carcere dicuntur clausi sperare salutem,

Atque aliquis pendens in cruce, vota facit.

Hæc Dea quam multos laqueo sua colla ligantes

Non est propositâ passa perire necesse!

Me quoque conantem gladio finire dolorem

Arguit, injectâ continuitque manu.

Quidque facis? lacrimis opus est, non sanguine,

Quod dixit, non enim visum opinor, nisi me.

Sæpe per has slecti Principis ira solet.

Quantis est igitur meritis indebita nostris,

Magna tamen spes est in bonitate Dei.

Qui nec difficilis mihi sit, Græcine, præcare,

Confer & in votum tu quoque verba meum.

Inque Tomitanâ jaceam tumulatus arenâ,

Si te non nobis ista vovere liquet.

Nam priûs incipient turres vitare columbæ,

Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas,

Quàm malè se præstet veteri Græcinus amico:

Non ita sunt fatis omnia versa meis.

ELEGIA VIII.

Ad Messalinum.

Litera pro verbis tibi, Messaline, salutem,

Quam legis, à savis attulit usque Getis.

Indicat auctorem locus? an nisi nomine lecto,

Hæc me Nasonem scribere verba latet?

Ecquis in extremo positus jacet orbe tuorum,

Me tamen excepto, qui precor esse tuus?

Di procul à cunctis, qui te venerantur, amant-

que,

Hujus notitiam gentis abesse velint.

Nos satis est inter glaciem, Scythicasque sagittas

Vivere, si vita est mortis habenda genus.

Nos premat aut bello tellus, aut frigore cœlum,

Truxque Getes armis, grandine pulset hiems:

Nos habeat regio, nec pomis foeta, nec uvis,

Et cujus nullum cessat ab hoste larus:

Cetera sit sospes cultorum turba tuorum,

In quibus, ut populo, pars ego parva fui.

Me miserum! si tu verbis offenderis istis,

Nosque negas ullâ parte fuisse tuos,

Utque sit hoc verum, mentito ignoscere debes,

Nil demit laudi gloria nostra tuæ.

Quis se Cæsaribus notus non fingit amicum?

Da veniam fasso, tu mihi Caesar eris,
 Nec tamen irrumpo quò non licet ire, satisque est,
 Atria si nobis non paruisse negas:
 Utque tibi fuerit mecum nihil amplius; uno
 Nempe salutaris, quam priùs, ore minùs.
 Nec tuus es genitor nos inficiatus amicos,
 Hortator studii, caussaque, faxque mei.
 Cui nos, & lacrimas, supremum in funera manus,
 Et dedimus mediò scripta canenda foro.
 Adde, quod est frater tanto mihi junctus amore,
 Quantum in Atridis, Tyndaridisque fuit.
 Is me nec comitem, nec dedignatus amicum est:
 Si tamen hæc illi non nocitura putes.
 Si minus, hac quoque me mendacem parte fatebor,
 Clausa mihi potiùs tota sit illa domus.
 Sed neque claudenda est, & nulla potentia vires
 Præstandi, peccet ne quid amicus, habet.
 Et tamen ut cuperem, culpam quoque posse negari,
 Sic facinus nemo nescit abesse mihi.
 Quòd nisi delicti pars excusabilis esset,
 Parva relegati poena futura fuit.
 Ipse sed hoc vidit, qui prævidet omnia, Caesar,
 Stultitiam dici crimina posse mea.
 Quaque ego permisi, quaque est res passa, pepercit,
 Usus & est modicè fulminis igne sui.
 Nec vitam, nec opes, nec ademit posse reverti,
 Si sua per vestras victa sit ira preces.
 At graviter cecidi: quid enim mirabile, si quis
 A Jove percussus non leve vulnus habet?
 Ipse suas quamvis vires inhiberet Achilles,
 Missa graves ictus Pelias hasta dabat.
 Judicium nobis igitur cum vindicis adsit,
 Non est cur tua me janua nosse neget.
 Culta quidem, fateor, citra quam debuit, illa est;

Sed fuit in fatis hoc quoque, credo, meis.
 Nec tamèn officium sensit magis altera nostrum:
 Hic, illic, vestro sub Lare semper eram.
 Quoque tua est pietas; ut te non excolat ipsum,
 Jus aliquid tecum fratris amicus habet.
 Quid quod, ut emeritis referenda est gratia semper,
 Sic est fortunæ promeruisse tuæ.
 Quòd si permittis nobis suadere, quid optes;
 Ut des, quam reddas, plura, precare Deos.
 Idque facis, quantumque licet meminisse, solebas,
 Officii caussa pluribus esse dati.
 Quolibet in numero me, Messaline, repone,
 Sim modò pars vestræ non aliena domùs:
 Et mala Nassonem, quoniam meruisse videtur,
 Si non ferre doles, at meruisse dole.

ELEGIA IX.

Ad Severum.

A Tibi dilecto missam Nassone salutem,
 Accipe, pars animæ magna, Severe, mex.
 Neve roges quid agam: si persequar omnia, flebis;
 Summa satis nostri sit tibi nota mali.
 Vivimus adsiduis expertes pacis in armis,
 Dura pharetrato bella movente Getá:
 Deque tot expulsis sum miles in exsule solus,
 Tuta (nec invidéo) cetera turba later.
 Quoque magis nostros veniá dignere libellos,
 Hæc in procinctu carmina facta leges,
 Stat vetus urbs, ripæ vicina binominis Istri,
 Moenibus, & positu vix adeunda loci.
 Caspius Ægyptus, de se si creditur ipsis,
 Condidit, & proprio nomine dixit opus.

Hanc trux, Odrysiis inopino Marte peremptis,
 Cepit, & in Regem sustulit arma Getes.
 Ille memor magni generis, virtute quod auget,
 Protinus innumero milite cinctus adest.
 Nec prius abscessit, meritâ quàm cæde nocentium
 Se nimis ulciscens, exstitit ipse nocens.
 At tibi Rex ævo detur fortissime nostro
 Semper honoratâ sceptrâ tenere manu:
 Teque, quod & præstat (quid enim tibi plenius
 optem?)

Martia cum magno Cæsare Roma probet.
 Sed memor unde abili: queror, ò jucunde sodalis,
 Accedant nostris, sæva quòd arma malis.
 Ut careo vobis Scythicas detrusus in oras,
 Quatuor autumnos Plefas orta facit.
 Nec tu credideris urbanæ commoda vitæ
 Quærere Nassonem; quærît & illa tamen.
 Nam modò vos animo dulces reminiscor amici,
 Nunc mihi cum carâ conjuge nata subit.
 Eque domo rursus pulchræ loca vertor ad Urbis,
 Cunctaque mens oculis pervidet illa suis.
 Nunc fora, nunc ædes, nunc marmore tectâ theatra,
 Nunc subit æquatâ porticus omnis humo.
 Gramina nunc campi pulchros spectantis in hortos,
 Stagnaque, & Euripi, virgineusque liquor.
 At, puto, sic Urbis misero est erepta voluptas,
 Quolibet ut saltèr rure frui liceat.
 Non meus amissos animus desiderat agros,
 Rurâque Peligno conspicienda solo.
 Nec quos pomiferis positos in montibus hortos
 Spectat Flaminia Claudia juncta viarum.
 Quos ego nescio cui colui, quibus ipse solebam
 Ad sata fontanas, nec pudet, addere aquas.
 Sunt ibi, si vivunt, nostrâ quoque consita quædam,

Sed non & nostrâ poma legenda manu.
 Pro quibus amissis, utinam contingere posset
 Hic saltem profugo gleba colenda mihi!
 Ipse ego pendentes, liceat modò, rupe capellas,
 Ipse velim baculo pacere nixus oves.
 Ipse ego, ne solitis insistant pectora curis,
 Ducam ruricolâ sub juga panda boves.
 Et discam Getici quæ nôrunt verba juveni,
 Adsueta illis adjiciamque minas.
 Ipse manu capulum pressi moderator aratri,
 Experiar motâ spargere semen humo.
 Nec dubitem longis purgare lignonibus arva,
 Et dare quas sitiens jam bibat hortus aquas.
 Unde sed hoc nobis, minimum quos inter & hostem
 Discrimen murus clausaque porta facit?
 At tibi nascenti (quod toto pectore lætor)
 Nêrunt fatales fortia fila Dæ.
 Te modò campus habet, densâ modò porticus umbrâ,
 Nunc, in quo ponis tempora rara, forum.
 Umbria te revocat, necnon Albana petentem
 Appia ferventi ducit in arva rotâ.
 Forsitan hoc optes, ut justam supprimat iram
 Cæsar, & hospitum sit tua villa meum.
 Ah! nimium est quod, amice, petis: moderantius
 opta:
 Et voti, quæso, contrahe vela tui.
 Terra, velim, propior: nullique obnoxia bello
 Detur; erit nostris pars bona dempta malis.

ELEGIA X.

Ad Maximum.

QUæ mihi de raptò tua venit epistola Celso,
 Protinus est lacrimis humidà facta meis.
 Quodque nefas dictu, fieri nec posse putavi,
 Inuitis oculis litera lecta tua est.
 Nec quidquam ad nostras pervenit acerbis aures,
 Ut sumus in Ponto, perveniatque precor.
 Ante meos oculos tamquam præsentis imago
 Hæret, & extinctum vivere fingit amor.
 Sæpe refert animus lusus gravitate carentes,
 Seria cum liquidâ sæpe peracta fide.
 Nulla tamen subeunt mihi tempora densius istis,
 Quæ vellem vitæ summa fuisse meæ.
 Cùm domus ingenti subito meâ lapsa ruinâ
 Concidit, in domini procubuitque caput;
 Adfuit ille mihi, cùm me pars magna relinquit,
 Maxime; fortunæ nec fuit ille comes.
 Illum ego non aliter flentem meâ funera vidi,
 Ponendus quàm si frater in igne foret.
 Hæsit in amplexu, consolatusque jacentem est,
 Cumque meis lacrimis miscuit usque suas.
 O! quoties vitæ custos invisus amare,
 Continuit promptas in mea fata manus.
 O! quoties dixit: placabilis ira Deorum est;
 Vive, nec ignosci tu tibi posse nega.
 Vox tamen illa fuit celeberrima: Respice quantum
 Debeat auxilium Maximus esse tibi.
 Maximus incumbet, quâque est pietate, rogabit,
 Ne sit ad extremum Cæsaris ira tenax.
 Cumque suis fratris vires adhibebit, & omnem,

Quò levius doleas, experietur opem.
 Hæc mihi verba malæ minuerunt tædia vitæ,
 Quæ tu ne fuerint, Maxime, vana, cave.
 Huc quoque venturum mihi se jurare solebat,
 Non nisi te longæ jus sibi dante viæ.
 Nam tua non alio coluit penetrabilia ritu,
 Terrarum dominos quàm colis ipse Deos.
 Crede mihi, multos habeas cùm dignus amicos,
 Non fuit è multis quolibet ille minor.
 Si modò non census, nec clarum nomen avorum,
 Sed probitas magnos ingeniumque facit.
 Jure igitur lacrimas Celso libamus adempto,
 Cùm fugerem, vivo quas dedit ille mihi.
 Carmina jure damus raros testantia mores,
 Ut tua venturi nomina, Celse, legant.
 Hoc est quod possum Geticis tibi mittere ab arvis:
 Hoc solum est istic, quod liquet esse meum,
 Funera non potui comitare, nec ungere corpus,
 Atque tuis toto dividor orbe rogis.
 Quod potui, quem tu pro numine vivus habebas,
 Præstitit officium Maximus omne tibi.
 Ille tibi exsequias, & magni funus honoris
 Fecit, & in gelidos fudit amoma sinus.
 Diluit & lacrimis merens unguenta profusis,
 Ossaque vicinâ condita texit humo.
 Qui quoniam extinctis, quæ debet, præstat amicis,
 Et nos extinctis adnumerare potest.

ELEGIA XI.

Ad Flaccum.

NASSO suo profugus mittit tibi, Flacce, salutem,
Mittere rem si quis, quâ caret ipse, potest.
Longus enim curis vitiatum corpus amaris
Non patitur vires languor habere suas.
Nec dolor ullus adest, nec febribus uror anhelis,
Et peragit soliti vena tenoris iter.
Os hebes est, positæque movent fastidia mensæ,
Et queror invisi cùm venit hora cibi.
Quod mare, quod tellus, adpone, quod educat aër;
Nil ibi, quod nobis esuriatur, erit.
Nectar, & ambrosiam, latices, epulasque Deorum
Der mihi formosâ gnava Juvēta manu:
Non tamen exacuet torpens sapor ille palatum,
Stabit & in stomacho pondus inerte diu.
Hæc ego non ausim, cùm sint verissima, cuivis
Scribere, delicias ne mala nostra vocent.
Scilicet is status est, ea rerum forma meatum,
Deliciis etiam possit ut esse locus.
Delicias illi precor has contingere, si quis,
Ne mihi sit levior Cæsaris ira, timet.
Is quoque, qui gracili cibus est in corpore, somnus
Non alit officio corpus inane suo.
Sed vigilo, vigilantque mei sine fine dolores,
Quorum materiam dat locus ipse mihi.
Vix igitur possis visos agnoscere vultus,
Quoque ferit quæras, qui fuit ante, color.
Parvus in exiles succus mihi pervenit artus,
Membraque sunt cerâ pallidiora novâ.
Non hæc immodico contraxi damna Lyæo;

Scis mihi quàm solæ penè bibantur aquæ.
Non epulis oneror; quarum si tangar amore,
Est tamen in Geticis copia nulla locis.
Nec vires adimit Veneris damnosa voluptas:
Non solet in mæstos illa venire toros:
Unda, locusque nocent, & caussa valentior istis,
Anxietas animi, quæ mihi semper adest.
Hanc nisi tu pariter simili cum fratre levares,
Vix mens tristitiæ nostra tulisset onus.
Vos estis fragili tellus non dura phaselo:
Quamque negant multi, vos mihi fertis opem.
Ferte precor semper, quia semper egebimus illâ,
Cæsaris offensum dum mihi numen erit.
Qui meritam nobis minuat, non finiat iram,
Suppliciter vestros quisque rogate Deos.

P. OVIDII
NASSONIS
DE PONTO.

LIBER II.

ELEGIA I.

Ad Germanicum.

Huc quoque Cæsarei pervenit fama triumphi,
Languida quò fessi vix venit aura Noti.
Nil fore dulce mihi Scythicâ regione putavi.
Jam minus hoc odio est, quàm fuit antè, locus.
Tandem aliquid pulsâ curarum nube serenum
Vidi, fortunæ verba dedique meæ.
Nolit ut ulla mihi contingere gaudia Cæsar,
Velle potest cuivis hæc tamen a dari.
Dî quoque, ut à cunctis hilari pietate colantur,
Tristitiam poni per sua festa jubent.
Denique, quod certus furor est audere fateri,
Hac ego lætitiâ, si vetet ipse, fruar.
Jupiter utilibus quoties rigat imbribus agros,
Mixta tenax segeti crescere lappa solet.
Nos quoque frugiferum sentimus inutilis herba
Numen, & invitâ sæpe juvatur ope.
Gaudia Cæsareæ mentis pro parte virili
Sunt mea, privati nil habet illa domus.

Gratia, fama, tibi, per quam spectata triumphi
Incluso mediis est mihi pompa Getis.
Indice te didici, nuper visenda coisse
Innumeras gentes ad Ducis ora sui.
Quæque capit vastis immensum mœnibus orbem,
Hospitiis Romam vix habuisse locum.
Tu mihi narrasti, cum multis lucibus antè
Fuderit adsiduus nubilus Auster aquas,
Lamine cælesti solem fulsisse serenum,
Cum populi vultu conveniente die.
Atque ita victorem cum magno vocis honore
Bellica laudatis dona dedisse viris.
Claraque sumpturum pietas insignia vestes,
Tæta prius sanctis imposuisse locis.
Justitiamque sui castè placasse parentis,
Illo quæ templum pectore semper habet.
Quaque ierit, felix adjectum plausibus omen,
Saxaque roratis erubuisse rosis.
Protinus argento veros imitantia muros,
Barbara cum victis oppida lata viris;
Fluminaque, & montes, & in altis pascua silvis,
Armaque cum telis in situ juncta suis,
Deque triumphato, quod sol incendisset, auro,
Aurea Romani tecta fuisse fori.
Totque tulisse duces captivis addita collis,
Vincula, penè hostes quot satis esse fuit.
Maxima pars horum vitam, veniamque tulere,
In quibus & belli summa, caputque Bato.
Cur ego posse negem mihi mihi Cæsaris iram,
Cum videam mites hostibus esse Deos.
Pertulit hoc idem novis, Germanice, furor,
Oppida sub titulo nominis esse tui.
Atque ea te contra nec muri mole, nec armis,
Nec satis ingenio tuta fuisse loci.

Di tibi dent annos, à te nam cetera sumes,
Sint modo virtuti tempora longa tua.
Quod precor eveniet: sunt quædam oracula vatum;
Nam Deus optanti prospera signa dedit.
Te quoque victorem Tarpejas scandere in arces,
Læta coronatis Roma videbit equis:
Maturusque pater nati spectabit honores,
Gaudia percipiens, quæ dedit antè suis.
Jam nunc hæc à me, juvenum belloque, togaque,
Maxime, dicta tibi vaticinante nota.
Hunc quoque carminibus referam fortasse triumphum,
Sufficiat nostris si modò vita malis:
Imbuero Scythicas si non priùs ipse sagittas,
Abstuleritque ferox hoc caput ense Getes.
Quòd si, me salvo, dabitur tua laurea templis,
Omina his dices vera fuisse mea.

ELEGIA II.

Ad Messalinum.

Ille domus vestræ primis venerator ab annis,
Pulsus ab Euxini Nasso sinistra freti;
Mittit ab indomitis hanc, Messaline, salutem,
Quam solitus præsens est tibi ferre, Getis.
Hei mihi, si lecto vultus tibi nomine non est,
Qui fuit, & dubitas cetera perlegere!
Perlege, nec mecum pariter mea verba relega:
Urbe licet vestrà versibus esse meis.
Non ego concepi, si Pelion Ossa tulisset,
Clara meâ tangi sidera posse manu.
Nec nos Enceladi dementia castra secuti,
In rerum dominos movimus arma Deos.
Nec, quod Tydida temeraria dextera fecit,

Numina sunt telis ulla petita meis.
Est mea culpa gravis, sed quæ me perdere solum
Ausa sit, & nullum majus adorsa vatam.
Nil nisi non sapiens possum timidusque vocari;
Hæc duo sunt animi nomina vera mei.
Esse quidem fateor, meritam post Cæsaris iram,
Difficilem precibus te quoque jure meis.
Quæque tua est pietas in totum nomen Iuli,
Te lædi, cum quis læditur inde, putas.
Sed licet arma feras, & vulnera sæva mineris,
Non tamen efficies, ut timeare mihi.
Puppis Achæmeniden Grajum Trojana recepit,
Profuit & Myso Pelias hasta duci.
Confugit interdum templi violator ad aram,
Nec petere offensi numinis horret opem.
Dixerit hoc aliquis tutum non esse, fatemur;
Sed non per placidas it mea navis aquas.
Tuta petant alii: fortuna miserima tuta est,
Nam timor eventus deterioris abest.
Qui rapitur fati, quid præter fata requirat?
Sæpe creat molles aspera spina rosas.
Qui rapitur spumante salo, sua brachia cauti
Porrigit, & spinas, duraque saxa capit.
Accipitrem metuens, pennis trepidantibus ales
Audet in humanos fessa venire sinus.
Nec se vicino dubitat committere tecto,
Quæ fugit infestos territa cerva canes.
Da, precor, accessum lacrimis, mitissime, nostris;
Nec rigidam timidis vocibus obdè forem.
Verbaque nostra favens, Romana ad numina perfer,
Non tibi Tarpejo culta Tonante minus:
Mandatque mei legatus suscipe causam,
Nulla meo quamvis nomine causa bona est.
Jam propè depositus, certè jam frigidus æger,

Servatus per te, si modò servet, ero.
 Nunc tua pro rebus nitatur gratia lapsis,
 Principis æterni quam tibi præstat amor.
 Nunc tibi & eloquii nitor ille domesticus adsit,
 Quo poteras trepidis utilis esse reis.
 Vivit enim in vobis facundi lingua parentis,
 Et res heredem reperit illa suum.
 Hanc ego non, ut me defendere tentet, adoro;
 Non est confessi causa tuenda rei,
 Non tamen excuses erroris imagine factum,
 An nihil expediat tale movere, vide.
 Vulneris id genus est, quod cum sanabile non sit,
 Non contrectari tutius esse puto.
 Lingua, sile; non est ultra narrabile quidquam,
 Posse veim cineres obruere ipse meos.
 Sic igitur, quasi me nullus deceperit error,
 Verba face, ut vitâ, quam dedit ipse, fruâr.
 Cumque serenus erit, vultusque remiserit illos,
 Qui secum terras imperiumque movent:
 Exiguam ne me prædam sinat esse Getarum,
 Detque solum miseræ mite, precare, fagæ.
 Tempus adest aptum precibus, valet ille, videtque
 Quas fecit vires, Roma, valere tuas.
 Incolumis conjux sua pulvinaria servat,
 Promovet Ausonium filius imperium.
 Præterit ipse suos animo Germanicus annos,
 Nec vigor est Drusi nobilitate minor.
 Adde nurus, neptesque pias, carosque nepotes,
 Ceteraque Augustæ membra valere domûs.
 Adde triumphatos modo Pæonas, adde quicquid
 Subdita montanæ brachia Dalmatiæ.
 Nec dignata est abjectis Illyris armis,
 Cæsareum famulo vertice ferre pedem.
 Ipse super curram placido spectabilis ore,

Temporâ Phœbeâ Virgine nexa tulit.
 Quem pia vobiscum proles comitavit euntem,
 Digna parente suo, nominibusque datis.
 Fratribus adsimilis, quos proxima templa tenentes,
 Divus ab excelsâ Juhus æde videt.
 His Messatinus, quibus omnia cedere debent,
 Primum lætitiæ non negat esse locum.
 Quidquid ab his superest, venit in certamen amoris:
 Hac hominum nulli parte secundus eris.
 Hunc colis antè diem, per quem decreta merenti
 Venit honoratis laurea digna comis.
 Felices, quibus hos licuit spectare triumphos,
 Et ducis ore Deos æquiparante frui.
 At mihi Sautomatæ pro Cæsaris ore videndi,
 Terraque pacis inops, undaque victâ gelu.
 Si tamen hoc audis, & vox mea pervenit istuc,
 Sit tua mutando gratia blanda loco.
 Hoc pater ille tuus, primo mihi cultus ab avo,
 Si quid habet sensus umbra diserta, petit;
 Hoc petit & frater, quamvis fortasse veretur,
 Servandi noceat ne tibi cura mei.
 Tota domus rogat hoc; nec tu potes ipse negare,
 Et nos in turbæ parte fuisse tuæ.
 Ingenii certè, quo nos malè sensimus usos,
 Artibus exceptis, sæpe probator eras.
 Nec mea, si tantum peccata novissima demas,
 Esse potest domui vita pudenda tuæ.
 Sic igitur vestre vigeant penetrabilia gentis,
 Curaque sit Superis, Cæsaribusque tui:
 Mite, sed iratum meritò mihi, numen adora,
 Eximar ut Scythici de feritate loci.
 Difficile est, fateor; sed tendit in ardua virtus,
 Et talis meriti gratia major erit.
 Nec tamen, Etianus vasto Poliphemus in antro

Accipiet voces, Antiphatæve tuas:
 Sed placidus, facilisque parens, veniæque paratus,
 Et qui fulmineo sæpe sine igne tonat.
 Qui cùm triste aliquid sensit, fit tristis & ipse,
 Cuique ferè pœnam sumere, pœna sua est.
 Victa tamen vitio est hujus clementia nostro,
 Venit & ad vires ira coacta suas.
 Qui quoniam patriâ toto sumus orbe remoti,
 Nec licet ante ipsos procubuisse Deos;
 Quos colis, ad Superos hæc fer mandata sacerdos,
 Adde sed & proprias ad mea verba preces.
 Sic tamen hæc tenta, si non nocitura putabis:
 Ignoscas, timeo naufragus omne fretum.

ELEGIA III.

Ad Maximum.

Maxime, qui claris nomen virtutibus æquas,
 Nec sineis, ingenium nobilitate premi:
 Culte mihi (quid enim status hic à funere differt?)
 Supremum vitæ tempus ad usque meæ:
 Rem facis adfectum non aversatus amicum,
 Qua non est ævo rarior ulla tuo.
 Turpe quidem dictu, sed si modò vera fatemur,
 Vulgus amicitias utilitate probat.
 Cura, quid expediat, prior est, quàm quid sit
 honestum:
 Et cum fortunâ statque caditque fides.
 Nec facilè invenies multis in millibus unum,
 Virtutem pretium qui putet esse sui.
 Ipse decor recti, facti si præmia desint,
 Non movet, & gratis pœnitet esse probum.
 Nil, nisi quod prodest, earum est; i, detrahe menti

Spem fructus avidæ, nemo petendus erit.
 At reditus jam quisque suos amat, & sibi quid sit
 Utile, sollicitis supputat articulis.
 Illud amicitia quondam venerabile nomen
 Prostat, & in quæstu pro meretrice sedet.
 Quo magis admiror, non, ut torrentibus undis,
 Communis vitii te quoque labe trahi.
 Diligitur nemo, nisi cui fortuna secunda est:
 Quæ simul intonuit, proxima quæque fugat.
 En ego non paucis quondam munitus amicis,
 Dum flavit velis aura secunda meis;
 Ut fera nimbo tumuerunt æquora vento,
 In mediis, lacerâ nave, relinquo aquis.
 Cùmque alii nolint, etiam me nosse, videri;
 Vix duo projecto tresve tulistis opem.
 Quorum tu princeps, neque enim comes esse, sed
 auctor,
 Nec petere exemplum, sed dare dignus eras.
 Te, nihil ex acto, nisi non peccasse ferentem,
 Sponte sua probitas, officiumque juvat.
 Judice te, mercede caret, per seque petenda est
 Externis virtus incommutata bonis.
 Turpe putas abiçi, quia sit miserandus, amicum,
 Quodque sit infelix, desinere esse tuum.
 Mitius es lasso digitorum supponere mento,
 Mergere quàm liquidis ora natantis aquis.
 Cerne quid Hæcides post mortem præstet amico,
 Instat & hanc vitam mortis habere puta.
 Pyrithoom Theseus Stygias comitavit, ad undas,
 A Stygiâ quantum mors mea distat aquâ?
 Adfuit insano juvenis Phocæus Oresti,
 Et mea non minimum culpa furoris habet.
 Tu quoque magnorum laudes admitte virorum,
 Utque facis, lapsò, quam potes, adfer opem.

Si bene te novi, si qui prius esse solebas,
 Nunc quoque es, atque animi non cecidere tui;
 Quo fortuna magis sævit, magis ipse resistit;
 Utque decet, ne te vicerit illa, caves.
 Et bene uti pugnes, bene pugnans efficit hostis:
 Sic eadem prodest causa, nocetque mihi.
 Scilicet indignum, juvenis rarissime, ducis,
 Te fieri comitem stantis in orbe Deæ.
 Firmus es, & quoniam non sunt hæc qualia velles,
 Vela regis quassæ qualiacumque ratis.
 Quasque ita concussa est, ut jam casura putetur,
 Restat adhuc humeris sulca carina tuis.
 Ira quidem primùm fuerat tua justa, nec ipso
 Lenior, offensus qui mihi jure fuit:
 Quique dolor pectus tetigisset Cæsaris alti,
 Illum jurabas protinus esse tuum.
 Ut tamen audita est nostræ tibi cladis origo,
 Diceris erratis ingemuisse meis.
 Tunc tua me primùm solari litera cepit,
 Et læsum fecti spem dare posse Deum.
 Movit amicitia tum te constanita longæ,
 Ante tuos ortus quæ mihi cepta fuit:
 Et quod eras aliis factus, mihi natus amicus,
 Quodque tibi in canis oscula prima dedi.
 Quod, cum vestra domus teneris mihi semper ab annis
 Culta sit, esse vetus nunc tibi cogor onus.
 Me tuus ille pater, Latia facundia lingua;
 Qui non inferior nobilitate fuit;
 Primus ut auderem committere carmina Famæ
 Impulset; ingenii dux fuit ille mei.
 Nec quo sit primo nobis à tempore cultus,
 Contendo fratrem posse referre tuum.
 Te tamen ante omnes ita sum complexus, ut unus
 Quolibet in casu gratia nostra fores.

Ultima me tecum vidit, mortisque cadentes
 Excepit lacrimas Æthalis ilva genis.
 Cum tibi quærenti, num verus nuntius esset,
 Adtulerat culpæ quem mala fama mex;
 Inter confessum medius, dubiæque negantem
 Hærebam, pavidas dante timore notas:
 Exemploque nivis, quam solvit aquaticus Auster,
 Gutta per adtonitas ibat oborta genas.
 Hæc igitur referens, & quod mea crimina primi
 Erroris veniâ posse latere vides;
 Respicias antiquum lapsis in rebus amicum,
 Fomentisque juvas vulnera nostra tuis.
 Pro quibus optandi si nobis copia fiat,
 Tam bene pro merito commoda mille precor.
 Sed si sola mihi dentur tua vota, precabor,
 Ut tibi sit, salvo Cæsare, salva parens.
 Hæc ego, cum faceres altaria pingua tute,
 Te solitum memini prima rogare Deos.

ELEGIA IV.

Ad Atticum.

Accipe colloquium gelido Nassonis ab Istro,
 Attice, iudicio non dubitante meo.
 Ecquid adhuc remanes memor infelicis amici
 Deserit an partes languida cura suas?
 Non ita Di tristes mihi sunt, ut credere possim,
 Fasque putem, jam non te meminisse mei.
 Ante meos oculos prestò est tua semper imago,
 Et videor vultus mente videre tuos.
 Seria multa mihi tecum collata recordor,
 Nec data jucundis, tempora pauca jocis.
 Sæpe citæ longis visæ sermonibus horæ,
 Sæpe fuit brevior, quam mea verba, dies.

Sæpe tuas venit factum modò carmen ad aures,
 Et nova iudicio subdita Musa tuo est.
 Quod tu laudaras, populo placuisse putabam:
 Hoc pretium curæ dulce recentis erat.
 Utque meus limâ rasmus liber esset amici,
 Non semel admonitu facta litura tuo est.
 Nos fora viderunt pariter, nos porticus omnis,
 Nos via, nos junctis curva theatra locis.
 Denique tantus amor nobis, carissime, semper,
 Quantus in Æacide, Nestorideque fuit.
 Non ego, si hiberes securæ pocula Lethes,
 Excidere hæc credam pectore posse tuo.
 Longa dies citior brumali sidere, noxque
 Tardior hibernâ solstitialis erit:
 Nec Babylon æstus, nec frigora Pontus habebit,
 Calthaque Pæstana vincet odore rosas:
 Quàm tibi nostrarum veniant oblivia rerum:
 Non ita pars fati candida nulla mel est.
 Ne tamen hæc dici possit fiducia mendax,
 Stultaque credulitas nostra fuisse, cave.
 Constantique fide veterem tutare sodalem,
 Quâ licet, & quantum non onerosus ero.

ELEGIA V.

Ad Salanum.

Condita disparibus numeris ego Nasso Salano
 Præpositâ nisi verba salute meo.
 Quæ rati sit cupio, rebusque ut comprobet omen,
 Te precor à salvo possit, amice, legi.
 Candor, in hoc ævo res inter mortua pene,
 Exigit, ut faciam talia vota, tuus.
 Nam fuerim quamvis modico tibi cognitus usu,
 Diceris exsiliis ingemuisse meis.

Missaque ab Euxino legeres cùm carmina Ponto,
 Illa tuus iuvat qualiacumque favor.
 Optastique brevem fieri mihi Cæsaris iram,
 Quod tamen optari, si sciat, ipse sinat.
 Moribus ista tuis tam mitia vota dedisti,
 Nec minùs idcirco sunt ea grata mihi.
 Quòque magis moveare malis doctissime, nostris,
 Credibile est fieri conditione loci.
 Vix hæc invenies totum, mihi crede, per orbem,
 Quæ minùs Augustâ pace fruatur, humum.
 Tu tamen hic structos inter fera prælia versus
 Et legis, & lectos ore favente probas.
 Ingenioque meo, venâ quod paupere manat,
 Plaudis, & è rivo flumina magna facis.
 Grata quidem sunt hæc animo suffragia nostro,
 Vix sibi cùm miseris posse placere putes.
 Dum tamen in rebus tentamus carmina parvis,
 Materiam gracili sufficit ingenium.
 Nuper, ut huc magni pervenit fama triumphî,
 Ausus sum tantæ sumere molis onus.
 Obruit audentem rerum gravitasque nitorque,
 Nec potui cœpti pondera ferre mei.
 Illic, quam laudes, erit officiosa voluntas,
 Cetera materia debilitata jacent.
 Qui si fortè liber vestras pervenit ad aures,
 Tutelam mando sentiat ille tuam,
 Hæc tibi facturo, vel si non ipse rogarem,
 Accedat cumulus gratia nostra levis.
 Non ego laudandus, sed sunt tua pectora lacte,
 Et non calcata candidiora nive:
 Mirarisque alios, cùm sis mirabilis ipse;
 Ne lateant artes, eloquiumque tuum.
 Te juvenum princeps, cui dat Germania nomen,
 Participem studii Cæsar habere solet.

Tu comes antiquus, tu primis junctus ab annis,
 Ingenio mores æquiparante places.
 Te dicente prius, sit protinus impetus illi:
 Teque habet, elicias qui sua verba tuis.
 Cum tu dedisti, mortaliaque ora quierunt,
 Clausaque non longa conticere morâ;
 Surgit lætæ juvenis cognomine dignus,
 Qualis ab Bois Lucifer ortus aquis.
 Dumque silens adstat, status est, vultusque disertus,
 Spemque decens docte vocis amictus habet.
 Mox ubi pulsa mora est, atque os cœlestis solutum,
 Hoc Superos jures more solere loqui.
 Atque, Hæc est, dicas, facundia Principe dignus;
 Eloquio tantum nobilitatis inest.
 Huic tu cum placeas, & vertice sidera tangas;
 Scripta tamen profugi vatis habenda putas.
 Scilicet ingenii aliqua est concordia junctis,
 Et servat studii fœdera quisque sui.
 Rusticus agricolam, miles fera bella gerentem,
 Rectorem dubiæ navita puppis amat.
 Tu quoque Pieridum studio, studiose, teneris,
 Ingenioque faves, ingeniose meo.
 Distat opus nostrum, sed fontibus exit ab isdem,
 Artis & ingenue cultor uterque sumus.
 Thyrsus enim vobis, gestata est laurea nobis,
 Sed tamen ambobus debet inesse calor.
 Utque meis numeris tua dat facundia nervos,
 Sic venit à nobis in tua verba nitor.
 Jare igitur studio confinia carmina vestro,
 Et commilitii sacra tuenda putas.
 Pro quibus ut maneas, de quo censeris, amicus,
 Comprocor ad vitæ tempora summa tuæ.
 Succedatque tuis orbis moderator habenis,
 Quod mecum pupuli vota precantur idem.

ELEGIA VI.

Ad Gracinum.

CARME Gracinum, quem præsens voce solebat,
 Tristis ab Buxinis Nasso salutatur aquis.
 Exsulis hæc vox est, præbet mihi litera linguam,
 Et, si non liceat scribere, mutus ero.
 Corripis, ut debes, stulti peccata sodalis,
 Et mala me meritis ferre minoram doles.
 Vera facis, sed sera meæ convicia culpæ,
 Aspera confesso verba remitte reo.
 Cum poteram recto transire Ceraunia velo,
 Ut fera vitarem saxa monendus eram.
 Nunc mihi naufragio quid prodest dicere factum,
 Quam mea debuerit currere cymba viam?
 Bracchia da lasso potius prendenda natanti,
 Nec pigeat mento suppositus manum.
 Idque facis, faciasque precor: sic mater, & uxor,
 Sic tibi sint fratres, totaque salva domus.
 Quodque soles anima semper, quod voce precari,
 Omnia Cæsaribus sic tua facta probes.
 Turpe erit in miseris veteri tibi rebus amico,
 Auxilium nullâ parte tulisse tuum.
 Turpe referre pedem, nec passu stare tenaci,
 Turpe laborantem deseruisse ratem.
 Turpe sequi casum, & fortunæ cedere amicem;
 Et, nisi sit felix, esse negare suum.
 Non ita vixerunt Strophio, atque Agamemnone nati,
 Non hæc Ægidæ, Pirithoique fides.
 Quos prior est mirata, sequens mirabitur ætas,
 In quorum plausus tota theatra sonant.
 Tu quoque perdurum servato tempus amico,

Dignus es in tantis nomen habere viris.
 Dignus es, & quoniam laudem pietate mereris,
 Non erit officii gratia surda tui.
 Cæde mihi, nostrum si non mortale futurum est
 Carmen, in ore frequens posteritatis eris.
 Fac modo permaneat lapsus, Græciæ, fidelis,
 Duret & in longas impetus iste moras.
 Quæ tu cum præstes, remo tamen utor, & aurâ:
 Nil nocet admissa subdere calcar equo.

ELEGIA VII.

Ad Atticum.

Esse salutatum te vult mea litera primum,
 A malè pacatis, Attice, missa Getis.
 Proxima subsequitur, quid agas, audire voluptas,
 Et si, quidquid agas, sit tibi cura mei.
 Nec dubito quin sit: sed me timor ipse malorum
 Sæpe supervacuos cogit habere metus.
 Da veniam, quæso, nimioque ignosce timori:
 Tranquillas etiam naufragus horret aquas.
 Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo,
 Omnibus unca cibus æra subesse putat.
 Sæpe canem longè visum fugit agna, lupumque
 Credit; & ipsa suam nescia vitat opem.
 Membra reformidant mollem quoque saucia tactum,
 Vanaque sollicitis incitat umbra metum.
 Sic ego fortunæ telis confixus iniquis,
 Pectore concipio nil nisi æriste meo.
 Jam mihi fata liquet, coeptos servantia cursus,
 Per sibi consueta semper itura vias.
 Observare Deos, ne quid mihi cedat amicè,
 Verbaque Fortunæ vix puto posse dari.

Est illi curæ me perdere quæque solebat
 Esse levis, constans & benè certa nocet.
 Crede mihi, si sum veri tibi cognitus oris,
 Nec fraus in nostris casibus esse potest;
 Cinyphiæ segetis citiùs numerabis aristas:
 Altaque quàm multis florebat Hybla thimis:
 Et quot aves motis nitantur in aëra pennis,
 Quotque natent pisces æquore, certus eris:
 Quàm tibi nostrorum statuatur summa laborum,
 Quos ego sum terrâ, quos ego passus aquâ.
 Nulla Getis toto gens est truculentior orbe,
 Sed tamen hi nostris ingemuere malis.
 Quæ tibi si memori coner perscribere versu,
 Illas est fati longa futura mei.
 Non igitur vereor, quòd te tear esse verendum,
 Cujus amor nobis pignora mille dedit;
 Sed quia res timida est omnis miser, & quia longo
 Tempore lætitiæ janua clausa meæ est.
 Jam dolor in morem venit meus, utque caducis
 Percussu crebro saxa cavantur aquis;
 Sic ego continuo fortunæ vulneror ictu,
 Vixque habet in nobis jam noxa plaga locum.
 Nec magis adsiduo vomer tenuatur ab usu,
 Nec magis à curvis Appia trita rotis;
 Pectora quàm mea sunt serie cæcata malorum,
 Et nihil inveni, quod mihi ferret opem.
 Artibus ingenuis quæsitæ est gloria multis:
 Infelix perii dotibus ipse meis.
 Vita prior vitio caret, & sine labe peracta est:
 Auxilii misero nil tulit illa mihi.
 Culpa gravis precibus donatur sæpe suorum;
 Omnis pro nobis gratia muta fuit.
 Adjuvat in duris aliquos præsentia rebus;
 Obruit hoc absens vasta procella caput.

Quæ non horruerint taciti quoque Cæsaris iram?
 Addita sunt penis aspera verba meis.
 Fit fuga temporibus levior; projectus in æquos
 Arcturum subit, Pleiadamque minas.
 Sæpe solent hiemem placidam sentire carinæ;
 Non Ithacæ puppi sævior unda fuit.
 Recta fides comitum poterat mala nostra levaré;
 Ditata est spoliis perfida turba meis.
 Miffus exsilium faciunt loca; tristior istâ
 Terra sub ambobus non jacet ulla polis.
 Est aliquid patriis vicinum finibus esse;
 Ultima me tellus, ultimus orbis habet.
 Præstat & exsulibus pacem tua laurea, Cæsar;
 Pontica finitimo terra sub hoste jacet.
 Tempus in Agrorum cultu consumere dulce est;
 Non patitur verti Barbarus hostis humum.
 Temperie cœli corpusque animusque juvantur;
 Frigore perpetuo Sarmatis ora riget.
 Est in aquâ dulci non invidiosa voluptas;
 Equoreo bibitur cum sale mista palus.
 Omnia deficiunt, animus tamen omnia vincit;
 Ille etiam vires corpus habere facit.
 Sustineas ut onus, nitendum vertice recto est;
 At flecti nervos si patiare, cades.
 Spes quoque posse mora mitescere principis iram,
 Vivere ne nolim, deficiamque, facit.
 Nec vos parva datis pauci solatia nobis,
 Quorum spectata est per mala nostra fides.
 Cœpta tene, quæso, nec in æquore deserere navam,
 Meque simul serva, iudiciumque tuum.

ELEGIA VIII.

Ad Cottam.

Reditus est nobis Cæsar cum Cæsare nuper,
 Quos mihi misisti, Maxime Cotta, Deos.
 Utque tuum munus numerum, quem debet, haberet,
 Est tibi Cæsaribus Livia juncta suis.
 Argentum felix, omnique beatius auro,
 Quod fuerat pretium, cum rude, numen erit.
 Non mihi divitias dando, majora dedisses,
 Cœlitibus missis nostra sub ora tribus.
 Est aliquid spectare Deos, & adesse putare,
 Et quasi cum vero Numine posse loqui.
 Præmia quanta Dei! nec me tenet ultima tellus,
 Utque prius mediâ sospes in urbe moror.
 Cæsareos video vultus velut antè videbam:
 Vix hujus voti spes fuit ulla mihi.
 Utque salutabam, numen cœleste saluto,
 Quod reduci tribuas, nil puto majus habes.
 Quid nostris oculis nisi sola palatia desunt?
 Qui locus, ablato Cæsare, villis erit:
 Hunc ego cum spectem, video mihi cernere Romam,
 Nam patriæ faciem sustinet ille suæ.
 Fallor? an irati mihi sunt in imagine vultus,
 Torvaque nescio quid forma minantis habet?
 Parce, vir immenso major virtutibus orbe,
 Justaque vindictæ suppressa frena tuæ.
 Parce, precor, sæcli decus indelebile nostri,
 Terrarum dominum quem sua cura facit.
 Per patriæ nomen, quæ te tibi carior ipso est,
 Per numquam surdos in tua vota Deos:
 Perquæ tori sociam, quæ par tibi sola reperta est.

Et cul majestas non onerosa tua est:
 Perque tibi similem virtutis imagine natum,
 Moribus agnosci qui tuus esse potest:
 Perque tuos, vel avo dignos, vel patre nepotes,
 Qui veniunt magno per tua vota gradu:
 Parte leva minimâ nostras, & contrahe pœnas,
 Daque locum Scythico qui sit ab hoste procul.
 Et tua, si fas est, à Cæsare proxime Cæsar,
 Numina sint precibus non inimica meis.
 Sic fera quàm primùm pavido Germania vultu
 Ante triumphales serva feratur equos:
 Sic pater in Pylios, Cumæos mater in annos
 Vivant, & possis filius esse diu.
 Tu quoque conveniens ingenti marito,
 Accipe non durâ supplicis aure preces.
 Sic tibi vir sospes, sic sint cum prole nepotes,
 Cumque bonis nuribus quas peperere nurus.
 Sic, quem dira tibi rapuit Germania, Drusus,
 Pars fuerit partûs sola caduca tui.
 Sic tibi, Marte suo fraterni funeris ultor,
 Purpureus niveis filius instet equis.
 Adnite, ô, timidus, mitissima numina, votis:
 Præsentes aliquid prosit habere Deos.
 Cæsaris adventu totâ gladiator arenâ
 Exit, & auxilium non leve vultus habet.
 Nos quoque vestra juvet quòd, quâ licet, ora videmus:
 Intrata est Superis quòd domus una tribus.
 Felices illi, qui non simulacra, sed ipsos,
 Quique Deum corâ corpora vera vident!
 Quod quoniam nobis invidit inutile fatum,
 Quos dedit ars vultus, effigiemque colo.
 Sic homines novere Deos, quos arduus æther
 Occulit, & colitur pro Jove forma Jovis.
 Denique quæ mecum est, & erit sine fine, cavete

Ne sit in invisio vestra figura loco.
 Nam caput è nostra citius cervice recedet,
 Et patiar fœssis lumen abire genis;
 Quàm caream vobis, ô publica numina, raptis:
 Vos eritis nostræ portus & ara fugæ.
 Vos ego complectar, Geticis si cingar ab armis,
 Utque meas Aquilas, signa ego vestra sequar.
 Aut ego me fallo, nimiâque cupidine ludor,
 Aut spes exilii commodioris adest.
 Nam minûs, & minûs est facies in imagine tristis,
 Visaque sunt dictis adnuere ora meis.
 Vera, precor, fiant timidæ præsentia mentis,
 Justaque quamvis est, sit minor ira Dei.

ELEGIA IX.

Ad Cotyn.

Regia progenies, cui nobilitatis origo
 Nomen in Eumolpi pervenit usque, Coty:
 Fama loquax vestras si jam pervenit ad aures,
 Me tibi finitimi parte jacere soli:
 Supplicis exaudi, juvenum mitissime, vocem,
 Quamque potes, profugo (nam potes) adfer opem.
 Me fortuna tibi, (de qua non conquerar, hoc est),
 Tradidit, hoc uno non inimica mihi.
 Excipe naufragium non duro litore nostrum,
 Ne fuerit terrâ tutior unda tuâ.
 Regia, crede mihi, res est succurrere lapsis,
 Convenit & tanto, quantus es ipse, viro.
 Fortunam decet hoc istam, quæ maxima cum sit,
 Esse potest animo vix tamen æqua tuo.
 Conspicitur numquam meliore potentia causâ,
 Quam quoties vanas non sinit esse preces.

Hoc nitor iste tui generis desiderat, hoc est
 A Superis ortæ nobilitatis opus.
 Hoc tibi & Eumolpus, generis clarissimus auctor,
 Et prior Eumolpo suadet Erichthonius.
 Hoc tecum commune Deis, quod uterque rogati
 Supplicibus vestris ferre soletis opem.
 Nam quid erit, quare solito dignemur honore
 Numina, si demas velle juvare Deos?
 Jupiter oranti surdas si præbeat aures,
 Victima pro templo cur cadat icta Jovis?
 Si pacem nullam Pontus mihi præstet eunti,
 Irrita Neptuno cur ego dona feram?
 Vana laborantis si fiant vota coloni,
 Accipiet gravidæ cur suis exta Ceres?
 Nec dabit intonso jugulum caper hostia Baccho,
 Musta sub adducto si pede nulla fluant.
 Cæsar ut imperii moderetur frena, precamur,
 Tam bene quo Patriæ consulit ipse suæ.
 Utilitas igitur magno hominesque Deoque
 Efficit, auxiliis quoque favente suis.
 Tu quoque fac prosis intra tua castra jacenti,
 O Coty, progenies digna parente tuo.
 Conveniens homini est hominem servare voluptas,
 Et melius nullâ quaritur arte favor.
 Quis non Antiphaten Læstrygona devovet? aut quis
 Munifici mores improbat Alcinoi?
 Non tibi Cassandreu pater est, gentisque Pheræ,
 Quive repertorem torruit arte suâ:
 Sed quàm Marte ferox, & vinci nescius armis,
 Tam numquam, factâ pace, cruoris amans.
 Adde quòd ingenuas didicisse fideliter artes,
 Emollit mores, nec sinit esse feros.
 Nec Regum quisquam magis est instructus ab illis,
 Mitibus aut studiis tempora plura dedit.

Carmina testantur: quæ, si tua nomina demas,
 Threicium juvenem composuisse negem.
 Neve sub hoc tractu vates foret unicus Orpheus,
 Bistonis ingenio terra superba tuo est.
 Utque tibi est animus, cum res ita postulat, arma
 Sumere, & hostili tingere cæde manum:
 Atque ut es excusso jaculum torquere lacerto,
 Collaque velocis flectere doctus equi:
 Tempora sic studiis data sunt ubi justa paternis,
 Atque suis humeris forte quievit opus;
 Ne tua marcescant per inertes otia somnos,
 Lucida Pieriâ tendis in astra viâ.
 Hæc quoque res aliquid tecum mihi fœderis adfert:
 Ejusdem sacri cultor uterque sumus.
 Ad vatem vates orantia brachia tendo,
 Terra sit exiliis ut tua fida meis.
 Non ego cæde nocens in Ponti litora veni,
 Mistave sunt nostrâ dira venena manu.
 Nec mea subjectâ convicta est gemma tabellâ,
 Mendacem linis imposuisse notam.
 Nec quicquam, quod lege vetor committere, feci:
 Et tamen his gravior noxa fatenda mihi.
 Neve roges quæ sit; stultam quam scripsimus artem,
 Innocuas nobis hæc vetat esse manus,
 Equid præterea peccarim, quarere noli,
 Ut pateat solâ culpa sub arte meâ.
 Quicquid id est, habui moderatam vindicis iram,
 Qui nisi natalem, nil mihi dempsit, humum.
 Hac quoniam careo, tua nunc vicina præstet,
 Inviso possim tutus ut esse loco.

ELEGIA X.

Ad Macrum.

ECquid ab impressæ cognoscis imagine cæræ,
 Hæc tibi Nasonem scribere verba, Macer?
 Auctorisque sui si non est annulus index,
 Cognitane est nostrâ litera facta manu?
 An tibi notitiam mora temporis eripit horum,
 Nec repetunt oculi signa vetusta tui?
 Sis licet oblitus pariter gemmæque, manûsque,
 Exciderit tantum ne tibi cura mei:
 Quam tu vel longi debes convictibus ævi,
 Vel mea quod conjux non aliena tibi est.
 Vel studiis, quibus es quam nos sapientiùs usus,
 Utque decet, nullâ factus es arte nocens.
 Tu canis æterno quicquid restabat Homero,
 Ne careant summâ Troïca bella manu.
 Nasso parùm prudens, artem dum tradit amandi,
 Doctrinæ pretium triste magister habet.
 Sunt tamen inter se communia sacra poëtis,
 Diversum quamvis quisque sequamur iter.
 Quorum te memorem, quamquam procul absumus,
 esse
 Suspicio, & casus velle levare meos.
 Te duce, magnificas Asiæ perspeximus urbes,
 Trinacris est oculis, te duce, visa meis.
 Vidimus Ætnæâ cælum splendescere flammâ,
 Suppositus monti quam vomit ore gigas:
 Hennæosque lacus, & olentia stagna Palici,
 Quaque suis Cyanen miscet Anapus aquis.
 Nec procul hinc Nymphen, quæ dum fugit Elidis
 amnem,

Tecta sub æquorea nunc quoque currit aquâ.
 Hic mihi labentis pars anni magna peracta est:
 Eheu quam dispar est locus ille Getis!
 Et quota pars hæc sunt rerum, quas vidimus ambo,
 Te mihi jucundas efficiente vias?
 Seu rare cæruleas picta sulcavimus undas,
 Esseda nos agili sive tulere rotâ.
 Sæpe brevis nobis vicibus via visa loquendi est,
 Pluraque, si numeres, verba fuere gradu.
 Sæpe dies sermone minor fuit, inque loquendo
 Tardâ per æstivos defuit hora dies.
 Est aliquid casus pariter timuisse marinos,
 Junctaque ad æquoreos vota tulisse Deos.
 Et modò res egisse simul; modò rursus ab illis,
 Quorum non pudeat, posse referre jocos.
 Hæc tibi si subeant, hic sim licet omnibus annis,
 Ante tuos oculos, ut modò visus, ero.
 Ipse quidem certè cum sim sub cardine mundi,
 Qui semper liquidis altior exstat aquis;
 Te tamen intueor, quo solo pectore possum,
 Et tecum gelido sæpe sub axe loquor.
 Hic es, & ignoras, sed ades celeberrimus absens,
 Inque Getas mediâ misus ab Urbe venis.
 Redde vicem, & quoniam regio felicior ista est,
 Istic me memoti pectore semper habe.

ELEGIA XI.

Ad Rufum.

HOc tibi, Rufe, brevi properatum tempore mittit
 Nasso parum faustæ conditor artis, opus;
 Ut quamquam longè toto sumus orbe remoti,
 Scire tamen possis, nos meminisse tui.

Nominjs antè mei venient oblivia nobis,
 Pectore quàm pietas sit tua pulsa meo.
 Et priùs hanc animam vacuas reddemus in auras,
 Quàm meriti fiat gratia vana tui.
 Grande voco meritum lacrimas, quibus ora rigabas,
 Cùm mea concreto sicca dolore forent.
 Grande voco meritum mœstæ solatia mentis,
 Cùm pariter nobis illa, tibi que dares.
 Sponte quidem, per seque mea est laudabilis uxor,
 Admonitu melior fit tamen illa tuo.
 Namque quod Hermiones Castor fuit, Hector Iuli,
 Hoc ego te lætor conjugis esse meæ.
 Quæ, ne dissimilis tibi sit probitate, laborat;
 Seque tui vitæ sanguinis esse probat.
 Ergo, quod fuerat stimulis factura sine ullis,
 Pleniùs auctorem te quoque nacta facit.
 Acer, & ad palmæ per se cursurus honores,
 Si tamen horteris, fortiùs ibit equus.
 Adde, quòd absentis curâ mandata fideli
 Perficis, & nullum ferre gravaris onus.
 O! referant grates, quoniam non possumus ipsi,
 Di tibi: qui referent, si pia facta vident.
 Sufficiatque diu corpus quoque moribus istis,
 Maxima Fundani gloria, Rufe, soli.

P. OVIDII
 NASSONIS
 DE PONTO.

LIBER III.

ELEGIA I.

Ad Conjugem.

ÆQuor Iasonio pulsatum remige primùm,
 Quæque nec hoste fero, nec nive, terra, careo;
 Ecquod erit tempus, quo vos ego Nasso relinquam,
 In minùs hostilem jussus abire locum?
 An mihi Barbariâ vivendum semper in istâ,
 Inque Tomitanâ condar oportet humo?
 Pace tuâ (si pax ulla est tibi, Pontica tellus,
 Finitimus rapido quam terit hostis equo;
 Pace tuâ dixisse velim, tu pessima duro
 Pars es in exsilio, tu mala nostra gravas.
 Tu neque ver sentis cinctum florente coronâ,
 Tu neque messorum corpora nuda vides.
 Nec tibi pampineas Autumnus porrigit uvas:
 Cuncta sed immodicum tempora frigus habent.
 Tu glacie freta vincita tenes, & in æquore piscis
 Inclusus tectâ sæpe natavit aquâ.
 Nec tibi sunt fontes, laticis nisi penè marini,
 Qui potus dubium est sistat, alatne sitim.
 Rara, nec hæc felix, in apertis eminet arvis